

Frivilligorganisationernas Insamlingsråd - FRII

Intresseorganisation för 86 insamlingsorganisationer.

Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Stockholm den 1 april 2009

REMISSVAR **Slutbetänkande SOU 2008:124: En framtida spelreglering** **(dnr Fi 2007:07)**

Presentation av FRII

De svenska insamlingsorganisationerna har sedan många år en gemensam intresseorganisation vid namn Frivilligorganisationernas Insamlingsråd - FRII. Rådets 87 medlemmar är Sveriges stora insamlare såsom Röda Korset, Naturskyddsföreningen, Amnesty International, Svenska kyrkan, Rädda Barnen, Unicef Sverige, Cancerfonden, Plan Sverige, Sjöräddningssällskapet och Frälsningsarmén. Ett antal handikapporganisationer ingår också.

FRII:s uppgift är att verka för ett gynnsamt klimat i vårt land för frivilligarbete och för insamling bland allmänheten. En annan uppgift är att utbilda landets insamlare och att höja kvaliteten i insamlingsarbetet. FRII deltar i opinionsbildning inom dessa områden samt organiserar seminarier och erfarenhetsutbyte. För att bygga förtroende hos landets givare har FRII antagit en Kvalitetskod som 2009 börjar tillämpas av medlemmarna. Kort uttryckt verkar FRII för etisk och professionell insamling.

FRII:s inställning

Den 15 december 2008 överlämnade regeringens särskilde utredare Jan Nyrén betänkandet *En framtida spelreglering* till finansminister Anders Borg. Bakgrunden till uppdraget är de stora och snabba förändringar av spelmarknaden som ägt rum under senare år med diskussioner kring EU-lagstiftning och spelberoende förstärkt av de utlandsbaserade spelbolagens verksamhet. Dessa anser sig kunna bedriva spel på den svenska marknaden utan att följa den svenska lotterilagen. En modernisering av den svenska spelregleringen är nödvändig även med tanke på utvecklingen av ny teknik.

Utredningen presenterar en ny och uppstramad spelreglering med flera förslag till ändringar. En del av dessa har tyvärr direkt negativ påverkan på folkrörelser och ideella organisationers möjligheter att i framtiden bedriva spel- och lotteriverksamhet.

Den egentliga frågan borde kanske snarare vara om och på vilka grunder man fortfarande tror att spelen blir mindre farliga och spelberoendeframkallande i ett statligt ägande. Det borde väl vara regelverk och föreskrifter om hur spelen får och skall bedrivas som skall sätta dessa gränser oavsett vem som äger eller driver spelen.

FRII vill med detta yttrande ge sina synpunkter på betänkandet och på våra framtida möjligheter att finansiera en del av våra verksamheter via spel och lotterier.

Med utgångspunkt i tilläggsdirektiven till utredningen (maj 2008, dir 2008:64) framför FRII i en **särskild bilaga till detta remissvar** en önskan om att landets idéburna humanitära organisationer tilldelas rollen som ny huvudman för de lotterier som lämpligen kan knoppas av från statens ägo.

Vi formulerar därför följande huvudpunkter:

- **De ideella organisationernas möjlighet till finansiering via lotterier måste värnas.**
- **De ideella organisationerna skall även i framtiden få anordna spel via Internet.**
- **De ideella organisationerna tar ett socialt ansvar och anordnar inte riskabla spel.**
- **De ideella organisationerna anser att ändamål i utlandet bör kunna ges stöd.**
- **De ideella organisationerna anser att otillbörlig konkurrens mellan lotterianordnare ej skall få förekomma.**
- **De ideella organisationerna anser att all marknadsföring skall vara etisk och ansvarsfull.**

Vår möjlighet till finansiering via lotterier måste värnas

En anseelig del av våra medlemmars intäkter kommer från lotterier som våra medlemsorganisationer bedriver i egen regi eller gemensamt med andra i spel- och lotteriallianser. Det är viktigt att våra organisationer kan bibehålla ett stort mått av självfinansiering för att bevara sin självständighet och sitt oberoende gentemot staten och kommersiella aktörer. Vi tolkar även de givna direktiven så att staten önskar ge folkrörelserna fortsatta möjligheter att bedriva sin spelverksamhet.

Spel via ny teknik och ny Spelmyndighet

En stor del av utveckling av spel och lotterier sker idag på eller med hjälp av Internet, dvs interaktivt. Spelutredningen föreslår att den ideella sektorn i princip skall stängas ute från den arena som för de flesta är en självklar distributionskanal både nu och i framtiden. I ett enda slag slås hela framtidens teknikmarknad undan för vår sektor! Denna nya teknik blir förbehållen det statliga monopolet och eventuella nya aktörer på marknaden för odds och vadslagningsspel. Med argument som att allt spel på Internet är farligt vill man ge staten ensamrätt på den typen av lotterier.

Den egentliga frågan borde snarare vara om och på vilka grunder man fortfarande tror att spelen blir mindre farliga och spelmissbruksframkallande i ett statligt ägande. Det borde väl egentligen vara regelverk och föreskrifter om hur spelen får bedrivas som skall sätta dessa gränser oavsett vem som får överskottet.

För bara ett par år sedan fick våra organisationer, genom ett tillägg i Lotterilagen, rätt och möjlighet att bedriva spel med hjälp av elektromagnetiska vågor, sk EMV-lotterier. Istället för att förtydliga och underlätta denna rättighet föreslås nu ett förbud. Det visar verkligen på ett misstroende mot den ideella sektorns aktörer som vi har svårt att förstå.

Frågan om vad som är "farligt spel" har ändrats över tid och vi kan inte acceptera att i princip allt Internetspel i ett slag blir fråntaget våra organisationer. Så sent som 1986 fram till 1994 ansågs att en skraplott var så "farlig" att endast det statliga monopolet skulle få tillstånd. Idag är det väl knappast någon som på allvar hävdar att en skraplott är särskilt farlig ur spelberoendesynpunkt.

Vi ser däremot positivt på utveckling och förstärkning av Lotteriinspektionen mot en Spelmyndighet som med kunskap, integritet och lyhördhet ges reella möjligheter att utdöma kännbara vitesförelägganden samt att följa upp, kontrollera och ge anvisningar i enlighet med lagens intentioner oavsett lotteri, distributionssätt eller vem som är förmånstagare - staten eller en ideell organisation. Spel utan tillstånd måste beivras.

Spelberoende

FRIL anser att det finns likhetstecken mellan snabba och farliga spel. Den ideella sektorn har redan tidigt och i många sammanhang klart deklarerat att vi tar ställning mot spel som framkallar spelberoende och mot allt illegalt spel och avarter av spel. Det åligger alla spel- och lotterianordnare att ta särskild hänsyn så att spelmissbruk och spelberoende minimeras eller inte uppstår. De som trots detta hamnar i spelberoende måste hjälpas. Vi välkomnar flera av de åtgärder utredningen föreslår såsom åldersgräns på 18 år för spel samt krav på åtgärder vad gäller information och forskning om spelberoende liksom vård och behandling av spelberoende. Vi anser att forskningen om spelberoende måste ges markant utökade resurser.

Allmännyttiga ändamål utanför Sveriges gränser

FRIL vill att en framtida lag förtydligar möjligheten att stödja allmännyttiga ändamål utanför Sveriges gränser. Enligt dagens lagstiftning kan stöd till allmännyttiga ändamål via lotterier endast undantagsvis ges till verksamheter utanför Sveriges gränser. I dagens globaliserade värld vet vi att det nationella perspektivet måste vägas upp med ett globalt och europeiskt perspektiv. Klimatfrågan, trafficking och flyktingströmmar är bara några exempel på frågor som endast kan lösas genom internationella samarbeten. På samma sätt som stater och regeringar går samman i organisationer som EU och FN, verkar också ideella organisationer idag på en global arena.

Möjligheten att marknadsföra ideella lotterier bör vara oinskränkt

Självklart ska marknadsföringen av lotterier vara ansvarstagande och följa marknadsetiska regler. Det vore dock olyckligt om det läggs restriktioner på marknadsföringen av ideella lotterier, då dessa lotterier konkurrerar på en spelmarknad där det både finns ett statligt monopol (Svenska Spel) och utländska aktörer som möjligen inte drabbas av restriktioner på samma sätt. För att även i framtiden kunna attrahera lottlöpare och därmed kanalisera pengar till allmännyttiga ändamål är vi starkt kritiska till en detaljstyrning av hur marknadsföringen av ideella lotterier ska gå till. Våra organisationer vill ta ett ansvar för marknadsföringen utifrån ett socialt perspektiv. Således bör marknadsföring inte vara föremål för ytterligare inskränkningar med undantag för åldersbegränsningar.

Sammanfattning

En av grundprinciperna i svensk spelpolitik har alltid varit att behållningen av lotterier bör tillfalla ideella och idéburna ändamål. FRII vill lyfta upp detta faktum och få gehör för en inställning där kopplingen mellan lotterier och ideella ändamål bli förhärskande i vårt samhälle.

Vi välkomnar utredningens ståndpunkt att folkrörelserna inte ska ha sämre förutsättningar än Svenska Spel att utveckla nya lotterier.

Den ideella sektorns andel av spel och lotterier är nu nere i ca 15 procent av marknaden. Detta är oroande och innebär en kraftig minskning från ca 30 procent år 1970.

Vi vill betona vikten av det bidrag till vår verksamhet som stödet från lotterier innebär och vår oro över att förutsättningarna för denna finansieringsform ska försämrats i och med den nu föreslagna lagstiftningen på området. I en tid då vi både förväntas och själva önskar att i än högre utsträckning finansiera vår verksamhet med egna medel är möjligheten till stöd från lotteriverksamhet viktigare än någonsin. Vi hoppas därför att ny lagstiftning på området ska *förbättra*, inte *försämra* dessa förutsättningar.

Erik Zachrisson
Generalsekreterare
FRII - Frivilligorganisationernas Insamlingsråd

FRII
Box 2054
10312 Stockholm
www.frii.se

Bilaga till remissvar 090401

Till Finansdepartementet

Särskilt förslag från FRII

Som framgår av vårt remissvar anser FRII att utredningens förslag (SOU 2008:124) innebär en uppenbar försämring för den ideella sektorns möjligheter att i framtiden hävda sig på spel- och lotterimarknaden.

En möjlig lösning för att i någon mån kompensera detta skulle vara att knoppa av lotteridelen från Svenska Spel och överlåta den till den ideella sektorn. Vi är övertygade om att vi genom våra etiska regler, Kvalitetskoden som vi tillämpar och medlemmarnas engagemang kommer att kunna förvalta dessa spel på ett mycket bra sätt och - ur många aspekter - mer trovärdigt än ett statligt monopol.

Svenska Spel skulle utan förskyllan om illojal konkurrens kunna ha kvar sina i utredningen benämnda "farliga" spel i form av automater och kasinon och samtidigt klara misstankarna från EU om olagligt främjande.

Vårt förslag står dessutom i överensstämmelse med argumenten från tilläggsdirektiven (direktiv 2008:64) som säger att utredningen ska "bedöma förutsättningarna för en försäljning av delar av AB Svenska Spels verksamhet".

Vidare sägs i dessa direktiv: "En utgångspunkt för utredaren i denna del ska vara om det är nödvändigt eller önskvärt att staten även i fortsättningen ska verka på spelområden där detta inte motiveras av skäl som sammanhänger med strävan att minska riskerna för osunt spelande eller andra negativa sociala konsekvenser och där staten konkurrerar med andra aktörer."

Spelutredningen har haft samma argument när man föreslår att vadhållning och oddset-spel ska kunna överlåtas på andra aktörer och att Svenska Spel ska fråntas dessa spel av konkurrensskäl.

Att lägga statens lotterier i händerna på landets humanitära organisationer skulle ge den lottköpande allmänheten helt nya incitament, nå nya målgrupper samt popularisera lotteriverksamheten och ge den positiva förtecken. Det skulle innebära att de "långsamma" och ofarliga spelen placeras i ett sammanhang med trovärdiga seriösa aktörer med bred folklig förankring.

Denna viljeyttring vill också visa den ideella sektorns ambition att ekonomiskt stå på egna ben och bredda basen för vår finansiering.

Att köpa en lott i Sverige ska bli liktydigt med att stödja angelägen idéburen humanitär verksamhet.

FRII deltar gärna i en dialog med regeringens företrädare om utformningen av detta förslag.

För Frivilligorganisationernas Insamlingsråd

Erik Zachrison, generalsekreterare